

ارائه ابزاری جهت سنجش کیفیت گزارشگری مالی اینترنتی

محمود کمالی اردکانی

دانشجوی دکتری حسابداری، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران.
Mah_kamali59@yahoo.com

مهدی ناظمی اردکانی

استادیار گروه حسابداری، واحد یزد، دانشگاه یزد، ایران. (نویسنده مسئول)
M.nazemiardakani@gmail.com

محمود معین الدین

دانشیار گروه حسابداری، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران.
mahmoudmoein@gmail.com

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۳/۱۷ تاریخ پذیرش: ۹۹/۰۵/۰۸

چکیده

هدف از این پژوهش ارائه ابزاری جهت سنجش کیفیت گزارشگری مالی اینترنتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و از نوع پژوهش های توصیفی - همبستگی است. جامعه آماری مورد نظر خبرگان و متخصصانی بوده اند که ضمن داشتن مدرک دکتری در یکی از رشته های مالی یا حسابداری، دارای تجارب ارزشمند در حرفه نیز بوده اند در نظر گرفته شده است. تعداد نمونه مورد نظر در این پژوهش به روش قضاوتی انتخاب گردیده که ۱۲ نفر بوده و اغلب آنها دارای مرتبه دانشجویی و استادیاری در رشته های حسابداری و مدیریت مالی هستند. معیارهای موثر بر گزارشگری مالی به دو دسته اقلام محتوایی گزارشگری مالی اینترنتی و اقلام نحوه ارائه گزارشگری مالی اینترنتی تقسیم شده است. با توجه به تحلیل حساسیت انجام شده می توان چنین بیان نمود که؛ در شاخص نحوه ارائه مولفه دسترسی آسان به روابط سرمایه گذاران و اطلاعات مالی با بیشترین مقدار موثر ترین شاخص ها در این بعد هستند و مولفه ارائه معیارهای حاکمیت شرکتی مرتبط با شرکت با بیشترین مقدار، در بعد محتوای ارائه می باشد. در پایان ابزاری جهت سنجش کیفیت گزارشگری مالی اینترنتی ارائه می گردد.

واژه های کلیدی: گزارشگری مالی اینترنتی، اقلام محتوایی، اقلام نحوه ارائه، تحلیل حساسیت.

۱- مقدمه

گزارشگری مالی یکی از مهمترین فرآورده های سیستم حسابداری است که از اهداف عمده آن فراهم آوردن اطلاعات لازم برای تصمیم گیری اقتصادی استفاده کنندگان در خصوص ارزیابی عملکرد و توانایی سودآوری بنگاه اقتصادی است. از زمان انتشار استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی، عواقب اقتصادی و اثر پذیرش استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی بر کیفیت اطلاعات حسابداری، موضوع بحث برانگیز محافل حرفه ای و دانشگاهی بوده است (اعتمادی و همکاران، ۱۳۹۶). شرط لازم برای دستیابی به این هدف، اندازه گیری و ارائه اطلاعات، به نحوی است که ارزیابی عملکرد گذشته را ممکن سازد و در سنجش توان سودآوری و پیش بینی فعالیت های آتی بنگاه اقتصادی موثر افتد. این مسئله به عنوان نیاز سرمایه گذاران برای اطلاعات در مورد شرکت خود دارای اهمیت است، با استفاده از پیشرفت های اخیر در فن آوری اطلاعات، شرکتها در سراسر جهان با استفاده از اینترنت به افشای گسترده طیف وسیعی از گزارش و اسناد و مدارک در مورد فعالیت های خود مبادرت ورزیده اند. کیفیت گزارشگری مالی عبارت از دقت اطلاعات گزارش شده برای تشریح بهتر عملیات شرکت است.

نقش بالقوه اینترنت، به عنوان یک وسیله جدید افشای اطلاعات به عموم مردم، می تواند با سرعت بیشتر خواسته ذینفعان را برای رسیدن به حجم گسترده اطلاعات، برآورده سازد. استفاده از اینترنت باعث می شود اطلاعات به سراسر جهان منتشر شود و در نتیجه تسهیل در دسترسی بهتر به اطلاعات مالی، سرمایه گذاری را بهتر نماید. گزارشگری مالی اینترنتی^۱ اجازه می دهد تا شرکت ها برای ارائه اطلاعات به سرمایه گذاران بالقوه، بهتر عمل کنند. با کمک اینترنت، اطلاعات مالی در دسترس عموم قرار می گیرد. گزارشگری مالی اینترنتی شرکت را قادر می سازد تا افشای گزارشات سالانه سنتی با اطلاعات مالی و غیر مالی اضافی در فرمت های مختلف به مخاطبان گسترده تر ارائه نماید. بنابراین نیاز است که نقش اینترنت در ارتباط با اطلاعات مالی در ایران و چگونگی افزایش استفاده از آن مورد بررسی قرار گیرد. اینترنت اطلاعات گسترده ای را مثل اطلاعات غیر مالی و اطلاعات کیفی، اطلاعات حسابرسی نشده، اطلاعات اجتماعی و زیست محیطی، اطلاعات به روز در مورد شرکت، رویدادهای جدید، اطلاعات به روز در مورد محصولات و خدمات شرکت منتشر می کند.

گزارشگری مالی اینترنتی امکان ارائه اطلاعاتی را فراهم آورده که با اطلاعات گزارش های سنتی تفاوت دارد. ارتباط

برتری داده ها، قابلیت دسترسی به داده ها را تقویت و دسترسی مرحله به مرحله اطلاعات را آسان کرده است. افزون بر این شبکه جهانی اطلاع رسانی، سنجش عملکرد غیر مالی و استفاده از نمودارها را برای تفهیم بهتر امکان پذیر ساخته است. اینترنت به شرکتها راهکارهای جدیدی را برای تکمیل، جایگزینی و مدیریت راه های قدیمی روابط میان مالکان و مدیران پیشنهاد می دهد تا اطلاعات مالی را که مربوط به سرمایه گذاران است، افشا کند و در اختیار آنها قرار دهد (خسروی و همکاران، ۱۳۹۳). حال این مساله مطرح می شود که چه عواملی بر کیفیت گزارشگری مالی اینترنتی تأثیرگذار است؟ لذا هدف اصلی این پژوهش ارائه ابزاری جهت سنجش کیفیت گزارشگری مالی اینترنتی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد.

۲- مبانی نظری و مروری بر پیشینه پژوهش

۲-۱- چارچوب نظری

هیئت استانداردهای حسابداری مالی و هیئت استانداردهای فرامرزی حسابداری نقدهایی را در ارتباط با الگوی کنونی تهیه صورت های مالی سه گانه (ترازنامه، سود و زیان و جریان وجوه نقد) مطرح نمودند که از آن جمله می توان به عدم به کارگیری روش یکسان در تهیه صورت های مالی مختلف، استفاده از طبقه بندی های گوناگون، عدم ارائه اقلام با اهمیت در سطح یکسان در هر یک از صورت های مالی و در نتیجه دشواری درک ارتباط بین ارقام صورت های مالی مختلف و کاهش شفافیت اشاره داشت (شمس زاده و همکاران، ۱۳۹۶). پژوهش های صورت گرفته شده بیانگر این است که؛ بین رویکردهای تدوین استانداردهای حسابداری با گزارشگری مالی رابطه وجود دارد (علی احمدی و سروش یار، ۱۳۹۵).

گزارشگری مالی یکی از منابع اطلاعاتی در دسترس بازار سرمایه است که انتظار می رود نقش موثری در توسعه سرمایه گذاری ایفا نماید (کیانی و آقایی، ۱۳۹۵). هدف از گزارشگری مالی ارائه اطلاعات طبقه بندی درباره وضعیت مالی می باشد (گودرزی و بابازاده شیروان، ۱۳۹۵). در این زمینه، افزایش تقاضا برای قابلیت مقایسه در گزارشگری مالی، به دلیل افزایش فعالیتهای تجارت بین المللی و مشارکت بیشتر در بازارهای مالی جهانی به وجود آمده است (حاجیپا و همکاران، ۱۳۹۷).

با وجود فراگیر شدن گزارشگری مالی اینترنتی در سطح جهان، هنوز کشورهای در حال توسعه از جمله ایران، از روش های سنتی گزارشگری مالی استفاده می کنند و استفاده از گزارشگری مالی اینترنتی در آنها نسبت به کشورهای توسعه یافته بسیار کم رنگ می باشد. اگر کشور ایران نتواند خود را با

۲- نحوه ارائه اطلاعات: اقلام نحوه ارائه گزارشگری مالی اینترنتی، کاربرد جدیدترین معیارهای نمایش جهت انتشار اطلاعات شرکت و طراحی وب سایت شرکت را اندازه‌گیری می‌کنند (بن علی خان و بن اسماعیل، ۲۰۱۱). که شامل ارائه اطلاعات با فرمت‌های مختلف مثل اکسل-گزارشات مالی در قالب PDF و HTML-تصاویر گرافیکی-فایل‌های تصویری-فایل‌های صوتی-مشخص بودن آخرین به روز رسانی-قیمت‌های جاری سهام یا قیمت سهام در آخرین روز مبادله-فروش یا عملیات مربوط به هفته یا ماه گذشته- سرویس سفارش اطلاعات سرمایه‌گذار-لیست پستی-آدرس پستی شرکت- موتور جستجوی داخلی-ارتباط با مدیر سایت و...

زمانی که شرکت‌ها از گزارشگری مالی اینترنتی استفاده می‌کنند اطلاعات مالی و غیر مالی اضافی را افشا می‌کنند که این امر منجر می‌شود سرمایه‌گذاران با اطمینان بیشتری سهام شرکت را خریداری کنند. در نتیجه تعداد بیشتری از سهام شرکت به فروش می‌رود و قیمت سهام افزایش می‌یابد و به- دنبال آن بر ارزش شرکت افزوده می‌شود (احمد و همکاران، ۲۰۱۵). و افزایش امکان بهنگام‌رسانی سریع اطلاعات را دارد (امینی و مرادی، ۱۳۸۶). پژوهش‌ها نشان می‌دهد که هنگامی که اطلاعات مالی شرکت‌ها در پایگاه اطلاع‌رسانی قرار می‌گیرد، به کالای عمومی تبدیل می‌شود؛ در نتیجه گزارشگری مالی اینترنتی تعداد بیشتری از استفاده‌کنندگان را قادر می‌سازد که به حجم بالایی از اطلاعات دست یابند (احمد، ۲۰۱۳؛ بنسون و اسکیار، ۲۰۰۶). و منجر می‌شود شرکت‌ها اطلاعات زیاد و مترکم نشده‌ای را در سایت خود قرار دهند (مومانی و الشرمان، ۲۰۰۶؛ بنسون و اسکیار، ۲۰۰۶).

روند پرشتاب دگرگونی‌های صورت گرفته در حوزه‌ی فن-آوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) به‌ویژه اینترنت، کلیه‌ی ابعاد جوامع بشری را تحت تاثیر قرار داده به‌گونه‌ای که برای مثال در حوزه‌ی حسابداری منجر به معرفی یک رشته‌ی نوین و انقلابی برای گزارشگری مالی شده است. این روش نوین گزارشگری در عصر جدید را گزارشگری مالی اینترنتی گویند (پورزمانی و سنایی، ۱۳۹۰). گزارشگری مالی اینترنتی در کشورهای دیگر توسعه از جمله ایران، چندان همگام با کشورهای دیگر نبوده است و فقط تعداد کمی از شرکت‌ها، اطلاعات مالی خود را در اینترنت آن هم با تأخیر و معمولاً ناکامل افشا می‌کنند (بیگ مرادی و صالحی، ۱۳۹۱). در چنین فضایی کشورهای در حال توسعه، باید برای باقی ماندن در عرصه رقابت بین‌المللی، نگرش خود را به فراتر از شیوه‌های سنتی گزارشگری گسترش دهند. با توجه به اهمیت این نوع گزارشگری که می‌تواند تأثیر بسزایی بر تصمیم‌گیری استفاده-

این شیوه جدید گزارشگری پیوند دهد، در آینده‌ای نه چندان دور، در عرصه رقابت بین‌المللی به حاشیه رانده خواهد شد و بسیاری از فرصت‌های کسب و کار را از دست خواهد داد. همچنین بررسی ادبیات موجود نشان می‌دهند که در کشور ایران در زمینه این شیوه نوین گزارشگری مالی خلأ پژوهش‌های وجود دارد. گزارشگری مالی اینترنتی به استفاده از وب سایت شرکت برای انتشار اطلاعات در مورد عملکرد مالی شرکت اشاره دارد (رحمان، ۲۰۱۰). گزارشگری مالی اینترنتی اجازه می‌دهد تا شرکت‌ها برای ارائه اطلاعات به سرمایه‌گذاران بالقوه، تصمیمات بهتری در راستای تخصیص بهینه منابع اتخاذ کنند. با کمک اینترنت، اطلاعات مالی در دسترس عموم قرار می‌گیرد. گزارشگری مالی اینترنتی شرکت را قادر می‌سازد تا افشای گزارشات سالانه سنتی با اطلاعات مالی و غیر مالی اضافی در فرمت‌های مختلف به مخاطبان گسترده‌تر ارائه نماید. ارائه اطلاعات با فرمت خاص می‌تواند برای سازمانها و افرادی نظیر بورس اوراق بهادار تهران، شرکتهای پذیرفته شده در بورس و شرکتهای سهامی عام، سرمایه‌گذاران بالقوه و بالفعل در بورس مفید باشد. بنابراین بایستی مشخص گردد که وجود چه آیت‌هایی در گزارشگری مالی اینترنتی باعث افزایش کیفیت آن می‌شود و ابزاری را برای سنجش و ارزیابی آن ارائه نمود.

شاخص‌های گزارشگری مالی اینترنتی اشاره به متغیرهای وابسته‌ای دارد که برای تعیین سطح گزارشگری مالی اینترنتی به‌کار گرفته می‌شود (بن علی خان و بن اسماعیل، ۲۰۱۱). که می‌تواند عدم تقارن اطلاعاتی را کاهش می‌دهد (مونتر و همکاران، ۲۰۱۴). کیفیت گزارشگری مالی اینترنتی تحت تاثیر عواملی می‌باشد که به دو دسته کلی به شرح ذیل تقسیم می‌شود:

۱- محتوای اطلاعات ارائه شده: اقلام محتوایی گزارشگری مالی اینترنتی، نوع اطلاعات مالی منتشر شده و یا در دسترس بودن اطلاعات را بررسی می‌کنند (بن علی خان و بن اسماعیل، ۲۰۱۱). که شامل وجود گزارشات سه ماهه، شش ماهه، یکساله، از سال گذشته و سال جاری-گزارشات حسابرسی سال گذشته و سال جاری-ترازنامه، صورت جریان وجوه نقد، گردش مالی-پیش بینی درآمد یا فروش-گزارش مسئولیت اجتماعی- گزارش مسئولیت اجتماعی-گزارش حفاظت از محیط زیست-سیاست بازیافت و انرژی-مسئولیت کمک‌های خیری-گزارشات آموزش کارکنان-ساختار سازمانی-ساختار سهامداران-ترکیب هیات مدیره-استقلال هیات مدیره-جلسات هیات مدیره-استقلال کمیته حسابرسی-جلسات کمیته حسابرسی-درصد مالکیت بزرگترین سهامدار و...

تجربی در خصوص اثرات پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بر ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری انجام گرفته است. بر مبنای بکارگیری این روش روی ۵۳ مطالعه با نمونه‌های مشتمل بر ۷۲۲۶۶ شرکت - سال در دوره زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۷، ۹۴ تحلیل در میان کشورهای مختلف صورت گرفت. نتایج به دست آمده حاکی از آن است که به جز حالت پذیرش داوطلبانه، ارتباط ارزشی ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام در دوره بعد از پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی کاهش داشته است اما اندازه این کاهش، به شرایط قانونی و تجاری حاکم بر کشورها بستگی دارد. همچنین، ارتباط ارزشی سود حسابداری، بعد از پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در مجموع با افزایش همراه بوده است.

عزیزخانی و همکاران (۱۳۹۴) طی پژوهشی به بررسی تاثیر گزارشگری مالی اینترنتی بر حسابرسی پرداختند. این پژوهش به بررسی فرصت‌ها و چالش‌های مرتبط با بکارگیری گزارشگری مالی اینترنتی در بازار سرمایه ایران برای حرفه حسابرسی پرداخت. این پژوهش بر مبنای پرسشنامه صورت گرفته که پس از مشورت با متخصصان امر، پرسشنامه نهایی تدوین و برای نمونه آماری مورد نظر که شامل ۱۰۰ نفر بود ارسال گردید. در این پژوهش قابلیت مقایسه، صحت اطلاعات، شکل ارائه و پیچیدگی نرم افزار به عنوان مولفه‌های اصلی گزارشگری مالی اینترنتی در نظر گرفته شد. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که قابلیت مقایسه، صحت اطلاعات، شکل ارائه بر کیفیت و کارایی حسابرسی تاثیر گذار است و باعث افزایش کارایی حسابرسی و کاهش زمان حسابرسی می‌شود. اما پیچیدگی نرم افزار باعث کاهش کارایی و افزایش ریسک حسابرسی می‌گردد.

خسروی و همکاران (۱۳۹۳) در مقاله‌ای به بررسی عوامل مؤثر گزارشگری مالی اینترنتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. در این پژوهش اطلاعات ۷۱ شرکت در پایان سال ۱۳۹۱ گردآوری و از چک لیستی شامل ۹۲ قلم محتوایی و نحوه ارائه اطلاعات استفاده شده است. این پژوهش به بررسی تاثیر عواملی چند از جمله اندازه شرکت، سودآوری، اهرم مالی و تعداد اعضای هیئت مدیره بر تنوع در میزان گزارشگری اینترنتی بین شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته است. نتایج نشان داد که علاوه بر رابطه مستقیم بین عوامل فوق با گزارشگری مالی اینترنتی حدود ۶۲ درصد شرکت‌های ایرانی در وب سایت خود اطلاعات مهمی گزارش کردند.

انور خطیبی و همکاران (۱۳۹۳) در مقاله‌ای به مقایسه

کنندگان از اطلاعات مالی داشته باشد، پژوهش حاضر سعی در ارائه ابزاری جهت امتیاز دهی کیفیت گزارشگری مالی اینترنتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران دارد.

۲-۲- پیشینه پژوهش

به‌طور کلی پژوهش‌های انجام شده در زمینه گزارشگری مالی اینترنتی را می‌توان در چهار دسته زیر طبقه‌بندی کرد:

الف- اولین پژوهش‌ها صورت گرفته شامل مطالعاتی می‌باشد که سطح گزارشگری مالی اینترنتی در کشورهای خاص را بررسی می‌کند.

ب- دومین گروه پژوهش‌ها شامل مطالعاتی است که به بررسی دیدگاه‌های کاربران در مورد گزارشگری مالی اینترنتی می‌پردازد. این مطالعات نشان داده‌اند که کاربران، گزارشگری شرکت‌ها از طریق اینترنت را شیوه‌ای جدید و مفید تلقی می‌کنند اما اکثریت قریب به اتفاق آن‌ها، گزارشات سالانه کاغذی را به‌عنوان منبع اطلاعات، ترجیح می‌دهند.

پ- دسته سوم پژوهش‌ها شامل مطالعاتی است که ارتباط بین گزارشگری مالی اینترنتی و برخی از متغیرهای بازار سرمایه مانند هزینه سرمایه و قیمت سهام را بررسی کرده‌اند. این مطالعات به دنبال بررسی پیامدهای اقتصادی گزارشگری مالی اینترنتی می‌باشند (احمد، ۲۰۱۳).

ت- دسته چهارم پژوهش‌های شامل مطالعه عوامل موثر بر گزارشگری مالی اینترنتی و کیفیت آن در کشورهای مختلف می‌باشد.

ام‌اللهی (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی کیفیت گزارشگری مالی در شرکت‌های با فناوری بالا پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار می‌باشد. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از منظر شیوه گردآوری داده‌ها کتابخانه‌ای می‌باشد. پژوهش حاضر با استفاده از الگوی داده‌های ترکیبی برای دوره زمانی ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۵، نمونه‌ای از متشکل از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را به صورت سالانه مورد مطالعه قرار داده است. در این پژوهش جهت سنجش کیفیت گزارشگری مالی از اقلام تعهدی اختیاری و غیر اختیاری اقلام تعهدی استفاده شده است. همچنین به منظور ارزیابی دقیق‌تر روابط بین متغیرها، اندازه شرکت و نسبت اهرمی به عنوان متغیرهای کنترلی در نظر گرفته شد. نتایج تحلیل رگرسیونی مدل‌های پژوهش در سطح ۹۵٪ نشان می‌دهد که؛ بین مدیریت سود واقعی و کیفیت گزارشگری مالی در شرکت‌های با فناوری بالا پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار، رابطه معناداری وجود دارد.

اعتمادی و همکاران (۱۳۹۶) در یک فراتحلیل از مطالعات

بورس اوراق بهادار تهران، در دو دوره ی قبل و بعد از تدوین استانداردهای حسابداری به عنوان اطلاعات نمونه آماری انتخاب شد. نتایج حاصله نشان داد که کیفیت گزارشگری مالی در دوره قبل و بعد از تدوین استانداردها تفاوت معنی داری نداشته است.

لو^۲ (۲۰۱۸) اثر پژوهشی به بررسی سود اطلاعات گزارش مالی و نحوه معکوس کردن آن پرداختند. نتایج پژوهش فوق بیانگر این است که؛ یک نارضایتی گسترده و رو به رشد از ارتباط و سودمندی اطلاعات گزارش مالی، به ویژه در میان سرمایه گذاران و مدیران شرکت ها وجود دارد. این نارضایتی با پژوهش گسترده ای همراه است که به طور مداوم شکاف رو به رشد بین شاخص های بازار سرمایه و اطلاعات مالی را نشان می دهد، بیشتر از درآمد گزارش شده است. درآمد گزارش شده بیشتر شرکت ها دیگر عملکرد سازمانی را نشان نمی دهند.

احمد و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهشی به بررسی وضعیت گزارشگری مالی اینترنتی در شرکتهای غیرمالی مصر طی سالهای ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ پرداختند. بدین منظور از نمونه‌ای شامل ۱۷۲ شرکت استفاده کردند. نتایج نشان داد که ۴۰/۷ درصد از شرکت‌ها در سال ۲۰۱۰ و ۴۲/۷ درصد از شرکت‌ها در سال ۲۰۱۱ برخی از اطلاعات مالی خود را بر روی وب سایتشان منتشر کردند.

السارتاوی (۲۰۱۷) در پژوهشی به اندازه‌گیری سطح گزارشگری مالی اینترنتی شرکتهای موجود در کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس پرداخت. بدین منظور از چک لیستی شامل ۹۰ قلم محتوایی و نحوه ارائه اطلاعات برای تعیین سطح گزارشگری مالی اینترنتی استفاده کرد. نتایج نشان داد که سطح کل افشای اینترنتی ۷۷ درصد است اما میزان افشا در کشورها و صنایع مختلف، متفاوت است.

السارتاوی (۲۰۱۷) در پژوهشی به بررسی تأثیر گزارشگری مالی اینترنتی بر ارزش افزوده بازار بانک‌های اسلامی کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس پرداخت. بدین منظور از نمونه‌ای شامل ۲۹ بانک اسلامی بورس شورای همکاری خلیج فارس استفاده کرد. نتایج نشان داد که بین گزارشگری مالی اینترنتی و ارزش افزوده بازار بانک‌های اسلامی رابطه مثبت وجود دارد و گزارشگری مالی اینترنتی با افزایش شفافیت و تقارن اطلاعات، موجب افزایش قیمت سهام بانک‌ها در بازار می‌گردد.

بنی‌یاسین و همکاران (۲۰۱۶) در پژوهشی به بررسی سطح گزارشگری اینترنتی و عوامل مؤثر آن در شرکتهای کشور اردن پرداختند. بدین منظور از نمونه‌ای شامل ۲۷۰

گزارشگری مالی اینترنتی از طریق هایپرلینک‌ها و گزارشگری کاغذی (سنتی) اطلاعات پرداخته‌اند. این پژوهش شامل سه فرضیه می‌باشد که در این فرضیه‌ها دقت تصمیم‌گیری و زمان تصمیم‌گیری و اطلاعات مفید کسب شده دو روش با هم دیگر مقایسه شده‌اند. جامعه آماری پژوهش شامل سه گروه کارگزاران بورس و مدیران مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس و اساتید رشته حسابداری و مدیریت دانشگاه‌ها می‌باشد و ابزار اندازه‌گیری به صورت پرسش‌نامه می‌باشد. سرانجام با استفاده از آمار آزمون t و نرم افزار SPSS به تجزیه و تحلیل اطلاعات پرداخته شده است. نتایج نشان می‌دهد که دقت تصمیم‌گیری و اطلاعات مفیدی که کاربران از گزارش‌های هایپرلینکی کسب می‌کنند از کاربران گزارش‌های کاغذی (سنتی) بیشتر است و زمانی که کاربران استفاده‌کننده جهت تصمیم‌گیری از اطلاعات هایپرلینکی شده صرف می‌کنند از اطلاعات کاغذی (سنتی) کمتر است.

نوروزی پور و همکاران (۱۳۹۰) طی مقاله ای تحت عنوان روندی به سوی گزارشگری مالی الکترونیکی به بررسی تاثیر فناوری اطلاعات بر افشای داوطلبانه اطلاعات شرکت پرداختند. در این مقاله ، با مطرح کردن عدم تقارن اطلاعات بین مدیریت و سرمایه گذاران، دلایل ایجاد شکاف ارزش بررسی شد و زبان گزارشگری تجاری قابل توسعه (XBRL) و زبان گزارشگری اطمینان بخش قابل توسعه (XARL) به طور کامل تشریح گردید و نهایتاً اثرات احتمالی افشای داوطلبانه اطلاعات بیان گردید. هدف مقاله، این بود که با معرفی ابعاد مختلف افشای داوطلبانه اطلاعات، به اهمیت آن در برقراری روابط مناسب بین مدیریت و سرمایه گذاران و کاهش عدم تقارن اطلاعات بین دو گروه فوق، پرداخته و اثر افشای داوطلبانه اطلاعات بر بازار سرمایه را تشریح کند. نتایج نهایی حاکی از این بود که هر چه افشای داوطلبانه در سطح بیشتری صورت پذیرد، نوسانات قیمت سهام را کاهش و کارایی بازار سرمایه را افزایش می دهد. وکیلی فرد و علی اکبری (۱۳۸۸) در مقاله ای به بررسی تاثیر بکارگیری استانداردهای حسابداری بر کیفیت گزارشگری مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته‌اند. این پژوهش دارای دو فرضیه بود؛ اول اینکه میان شاخص کیفیت صورتهای مالی در دوره ی بعد از تدوین استانداردهای حسابداری (۸۱ الی ۸۶) نسبت به دوره ی پیش از آن (۷۶ الی ۸۰) تفاوت معنی داری ندارد. دوم اینکه شاخص محافظه کاری در دوره ی بعد از تدوین استانداردها نسبت به دوره ی پیش از آن تفاوت معنی داری ندارد. برای آزمون فرضیات فوق از آزمون مقایسه زوجها و تحلیل اندازه های مکرر استفاده شد. اطلاعات مربوط به ۶۷ شرکت پذیرفته شده در

شرکت و از چک لیستی حاوی ۴۰ قلم افشای اینترنتی استفاده کردند. نتایج نشان داد که ۱۳۲ شرکت از شرکت‌های نمونه دارای وب سایت بوده و میزان گزارشگری اینترنتی در آن‌ها ۶/۶ درصد است. همچنین یافته‌ها نشان داد که اندازه شرکت، نقدینگی، سودآوری و اندازه مؤسسه حسابرسی دارای ارتباط معنادار با سطح گزارشگری اینترنتی بودند در حالی که بهره‌وری شرکت، اهرم مالی و نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام دارای چنین ارتباطی نبودند.

بن غانم و اریف^۳ (۲۰۱۶) در پژوهشی به بررسی تأثیر اندازه هیئت مدیره و اثربخشی کمیته حسابرسی بر سطح گزارشگری مالی اینترنتی پرداختند. آن‌ها از نمونه‌ای متشکل از ۱۵۲ شرکت مالی ذکر شده در کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس و به منظور تعیین سطح گزارشگری مالی اینترنتی از چک لیستی شامل ۳۵ قلم محتوایی استفاده کردند. نتایج نشان داد که اندازه هیئت مدیره و اثربخشی کمیته حسابرسی ارتباط معناداری با سطح گزارشگری مالی اینترنتی دارند.

داس (۲۰۱۵) در پژوهشی به شناسایی میزان گزارشگری مالی اینترنتی شرکت‌ها در یک اقتصاد در حال توسعه از طریق میزان افشای اجباری و اختیاری اطلاعات در اینترنت پرداخته است. بدین منظور از اطلاعات ۲۳۴ شرکت در بنگلادش و برای اندازه گیری میزان افشا از دو چک لیست استفاده کرده است. نتایج نشان داد که تقریباً ۹۰/۷ درصد از شرکت‌ها دارای وب سایت هستند و همه‌ی آن‌ها یک مقدار کمی از اطلاعات شرکت را افشا می‌کنند. میزان گزارشگری اجباری ۶۶/۲۴ درصد و میزان گزارشگری اختیاری ۳۵/۴۶ درصد است.

احمد و همکاران (۲۰۱۵) در پژوهشی به بررسی ارتباط بین سطح گزارشگری مالی اینترنتی و ارزش شرکت‌های بورس اوراق بهادار کشور مصر پرداختند. برای تعیین سطح گزارشگری مالی اینترنتی آن‌ها از چک لیستی شامل ۱۱۰ مؤلفه که متشکل از ۶۹ قلم مربوط به محتوا، ۲۹ قلم مربوط به پشتیبانی از کاربر و ۱۲ قلم مربوط به نحوه ارائه اطلاعات بود، استفاده کردند. نتایج نشان داد که اقلام محتوایی و اقلام پشتیبانی از کاربر دارای ارتباط معنادار با ارزش شرکت می‌باشند ولی ارتباط معناداری بین اقلام مربوط به نحوه ارائه اطلاعات و ارزش شرکت وجود ندارد.

پرتیوی و هرمانا^۴ (۲۰۱۵) در پژوهشی به ارزیابی شاخص‌های گزارشگری مالی اینترنتی مورد استفاده بانک‌ها و شرکت‌های غیربانکی اندونزی پرداختند. شاخص‌های گزارشگری مالی اینترنتی در این پژوهش به چهار دسته‌ی اقلام محتوایی، اقلام مرتبط با موقع بودن اطلاعات، اقلام مرتبط با تکنولوژی و اقلام پشتیبانی از کاربر تقسیم می‌شدند. نتایج

نشان داد که بین شاخص‌های گزارشگری مالی اینترنتی مورد استفاده بانک‌ها و شرکت‌های غیربانکی تفاوت وجود دارد. شاخص‌های گزارشگری مالی اینترنتی مورد استفاده بانک‌ها بالاتر از شاخص‌های مورد استفاده شرکت‌های غیربانکی بود. همچنین نتایج نشان داد شاخص‌های پشتیبانی از کاربر بالاتر از شاخص‌های محتوایی، شاخص‌های به موقع بودن و شاخص‌های تکنولوژی بود.

ساهر^۵ (۲۰۱۴) در مقاله‌ای به بررسی شیوه‌های گزارشگری مالی اینترنتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس ترکیه پرداخته است. بدین منظور، ارتباط بین ویژگی‌های کلیدی شرکت‌ها و سطح گزارشگری مالی اینترنتی مورد بررسی قرار گرفته است. یافته‌ها نشان می‌دهد که ارتباط مثبتی بین گزارشگری مالی اینترنتی و چهار متغیر مستقل اندازه، اهرم مالی، سودآوری و نقدینگی شرکت وجود دارد.

۳- روش شناسی پژوهش

برای جمع آوری اطلاعات مربوط به مبانی نظری پژوهش و پیشینه ی پژوهش از روش کتابخانه ای و برای جمع آوری داده های لازم از تارنمای شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران استفاده می شود. ابتدا از طریق بانکهای اطلاعاتی و وب سایت شرکتهای تمامی اطلاعاتی که می تواند برای شرکتهای افشا شود را مشخص نموده و سپس برای پردازش اولیه داده ها از روش میدانی (اخذ نظر خبرگان در مورد اهمیت هر یک از معیارها) استفاده می شود. همچنین برای آماده سازی متغیرهای لازم جهت استفاده در مدل مربوط به آزمون فرضیه ها، از نرم افزار صفحه گستر (اکسل) استفاده شده است. بدین صورت که ابتدا اطلاعات گردآوری شده در صفحات کاری ایجاد شده در محیط این نرم افزار وارد گردید و سپس محاسبه های لازم برای دستیابی به متغیرهای این پژوهش انجام شد. بعد از محاسبه کلیه متغیرهای لازم جهت استفاده در مدل این پژوهش، این متغیرها در صفحه کاری واحدی ترکیب شدند تا به طور الکترونیکی به نرم افزار مورد استفاده در تجزیه و تحلیل نهایی منتقل شوند.

در این پژوهش، برای جمع آوری اطلاعات مربوط به مبانی نظری پژوهش و پیشینه ی پژوهش از روش کتابخانه ای و برای جمع آوری داده های لازم از روش اسنادکاوی یعنی بررسی تارنمای شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران استفاده می شود. برای پردازش اولیه داده ها از روش میدانی (اخذ نظر خبرگان در مورد اهمیت هر یک از معیارها) استفاده می شود. در پرسشنامه های به کار گرفته شده از آنجایی که در ابتدا از خبرگان درباره عوامل مؤثر بر کیفیت گزارشگری

تصمیم‌گیری کار تحلیل را شروع می‌کند. در سطح صفر هدف تصمیم‌گیری قرار می‌گیرد و در سطح اول شاخص‌ها (معیارها) و در سطح دوم نیز گزینه‌ها جهت اولویت‌بندی قرار دارند که ممکن است با توجه به نوع مساله تعداد سطوح معیارهای اصلی و فرعی بیشتر باشد.

۳-۲- جامعه و نمونه آماری پژوهش

با توجه به موضوع پژوهش حاضر، جامعه آماری مورد نظر خبرگان و متخصصانی بوده‌اند که ضمن داشتن مدرک دکتری در یکی از رشته‌های مالی یا حسابداری، دارای تجارب ارزشمند در حرفه نیز بوده‌اند (یعنی داشتن تحصیلات آکادمیک و تجربه حرفه‌ای بطور توأم). تعداد مناسب برای اعضاء، نکته مهمی است که در تشکیل پانل باید به آن توجه کرد. هنگامی که بین اعضای پانل، تجانس وجود داشته باشد، حدود ۱۰ تا ۲۰ عضو توصیه شده است (آذر، ۱۳۸۱). بنابراین تعداد نمونه مورد نظر در این پژوهش به روش قضاوتی انتخاب گردیده که شامل ۱۲ نفر از آنها که مرتبه دانشجویی و استادی در رشته‌های حسابداری و مدیریت مالی در نظر گرفته شده است همچنین در بورس اوراق بهادار مشغول به فعالیت می‌باشند. از این تعداد ۴ نفر مرد و ۸ نفر زن، ۹ نفر دانشیار و ۳ نفر استاد می‌باشند.

۴- سوالات پژوهش

- ۱) عوامل موثر بر کیفیت گزارشگری مالی اینترنتی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران چیست؟
- ۲) عوامل موثر بر کیفیت گزارشگری مالی اینترنتی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران چه رتبه‌ای دارد؟
- ۳) ابزاری جهت ارزش‌گذاری (امتیازدهی) کیفیت گزارشگری مالی اینترنتی در تارنمای شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران چیست؟

۵- یافته‌های پژوهش

گام اول؛ معرفی شاخص‌ها:

در این پژوهش با بررسی پیشینه پژوهش‌های داخلی و خارجی صورت گرفته شده در این زمینه مهمترین عوامل موثر بر گزارشگری مالی با توجه به مولفه‌های محتوای ارائه عوامل زیر در نظر گرفته شده است:

- ۱) تخمین‌های قیمتی روزانه

مالی اینترنتی استفاده شد و آن‌ها (خبرگان) نظرهای خود را اعلام کردند پس عوامل نهایی شده مورد تأیید قرار گرفته‌است که این خود روایی محتوایی را نشان می‌دهد. همچنین برای حفظ شکیلی بودن پرسشنامه‌ها (روایی صوری) از اساتید دانشگاهی کمک گرفته شد و نظرات ایشان برای بهتر شدن اعتبار پرسشنامه‌ها، اعمال گشت و سپس پرسشنامه‌ها توزیع شدند. در این پژوهش پرسشنامه برای اتمام نظر درباره معیارهای مؤثر بر کیفیت گزارشگری مالی اینترنتی توزیع شد محتویات این پرسشنامه در سه بخش کلی ارائه گردید که در بخش نخست، اطلاعاتی کافی درباره پرسشنامه به خبره منتقل می‌شد، در بخش دوم، پرسشنامه اطلاعات جمعیت شناختی خبره را مورد کاوش قرار می‌داد و در بخش آخر معیارهایی که از ادبیات مربوطه استخراج شده بودند به صورت چیدمان در جداول، آورده شدند. همچنین در انتهای عبارات اصلی پرسشنامه جاهای خالی تعبیه شد تا خبره بتواند معیارهایی که مدنظر او است و در پرسشنامه آورده نشده‌است، پیشنهاد بدهد. لازم به ذکر است که هیچ معیار پیشنهادی توسط خبرگان ارائه نشد و کار توسط معیارهای از پیش تعیین شده توسط پژوهشگر پیش رفت.

با توجه به مطالب بیان شده و از آن‌جا که پژوهش حاضر به تعیین شناسایی عوامل مرتبط با کیفیت گزارشگری مالی اینترنتی می‌پردازد، این پژوهش از نظر ماهیت و روش، از نوع توصیفی-همبستگی است. براین اساس و با توجه به اهمیت و کاربرد نتایج این پژوهش، پژوهش حاضر بر مبنای هدف از نوع پژوهش‌های کاربردی خواهد بود.

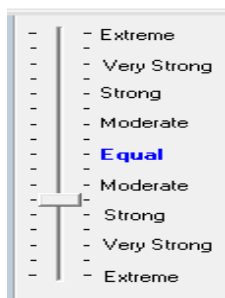
۳-۱- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

در این پژوهش ابتدا تمامی معیارهای موثر بر کیفیت گزارشگری مالی اینترنتی با توجه به مبانی نظری پژوهش جمع‌آوری و طبقه‌بندی و رتبه‌بندی شده است. سپس با استفاده از روش تحلیل حساسیت ابزاری جهت سنجش کیفیت گزارشگری مالی اینترنتی با استفاده از وزن‌های حاصله ارائه خواهد شد. لذا در این پژوهش با استفاده از نرم افزارهای SPSS 22 و Expert Choice به تجزیه و تحلیل داده‌ها پرداخته می‌شود.

۳-۱-۱- تحلیل حساسیت

فرایند تحلیل سلسله مراتبی در هنگامی که عمل تصمیم‌گیری با چند گزینه و معیار تصمیم‌گیری روبروست می‌تواند استفاده گردد. معیارهای مطرح شده می‌تواند کمی و کیفی باشند. اساس این روش تصمیم‌گیری بر مقایسات زوجی نهفته است. تصمیم‌گیرنده با فراهم ساختن درخت سلسله مراتب

۲) ورود اطلاعات بصورت فازی در نرم افزار
۲-۱) استفاده از منوی فازی نرم افزار

- ۲) ارائه تاریخچه شرکت
 - ۳) ارائه معیارهای حاکمیت شرکتی مرتبط با شرکت
 - ۴) ارائه تقویم مالی شرکت
 - ۵) ارائه تحلیل های مرتبط با شرکت
 - ۶) متن سند چشم انداز شرکت
 - ۷) ارائه ساختارهای مربوط به ساختار مالکیت شرکت
 - ۸) ارائه رتبه های شرکت در صنعت خود
 - ۹) ارائه چارت سازمانی
 - ۱۰) ارائه اطلاعات مربوط به رقبای شرکت
- همچنین مهمترین عوامل موثر بر گزارشگری مالی با توجه به مولفه های نحوه ارائه عوامل زیر در نظر گرفته شده است:

۲-۲) ورود اطلاعات

رقبای سازمانی	چارت سازمانی	رتبه شرکت	ساختار مالکیت	حجم ساختار مالکیت	تحلیل مالی	تقویم مالی	حاکمیت مالی	تاریخچه قیمت	قیمت
۴,۰	۴,۰	۴,۰	۴,۰	۳,۰	۶,۰	۴,۰	۴,۰	۳,۰	قیمت
۳,۰	۴,۰	۳,۰	۴,۰	۲,۰	۳,۰	۲,۰	۳,۰	۳,۰	تاریخچه
۲,۰	۳,۰	۳,۰	۳,۰	۳,۰	۲,۰	۲,۰	۲,۰	۲,۰	حاکمیت
۳,۰	۲,۰	۲,۰	۲,۰	۲,۰	۱,۰				تقویم مالی
۳,۰	۲,۰	۳,۰	۲,۰	۳,۰					تحلیل
۳,۰	۲,۰	۳,۰	۵,۰						حجم ساختار مالکیت
۲,۰	۲,۰	۲,۰							رتبه شرکت
۲,۰	۱,۰								چارت سازمانی
								In .۰۹	رقبای

- ۱) پاسخ به سوالات متداول
- ۲) امکان دانلود و یا چاپ اطلاعات مالی
- ۳) دسترسی آسان به روابط سرمایه گذاران و اطلاعات مالی
- ۴) لینک به وب سایت های نهادهای مرتبط
- ۵) ارائه داده های مالی از طریق پاورپوینت و یا ...
- ۶) ارائه اطلاعات مالی در فرمت های مختلف
- ۷) ارائه نمودارهای مالی مرتبط

گام دوم: ورود اطلاعات فازی در نرم افزار Expert Choice

۱) تعریف درخت سلسله مراتبی در نرم افزار

در ارزیابی انجام شده مقدار نا سازگاری ۰,۰۹ می باشد که زیر مقدار ۰,۱ است و مورد تایید می باشد.

نمودار	اطلاعات مالی	داده	لینک	دسترسی	دانلود
۴,۰	۴,۰	۴,۰	۲,۰	۲,۰	دانلود
۴,۰	۵,۰	۷,۰	۵,۰		دسترسی
۳,۰	۳,۰	۲,۰			لینک
۲,۰	۲,۰				داده
۳,۰					اطلاعات مالی
				In .۰۸	نمودار

در ارزیابی انجام شده مقدار نا سازگاری ۰,۰۸ می باشد که زیر مقدار ۰,۱ است و مورد تایید می باشد.

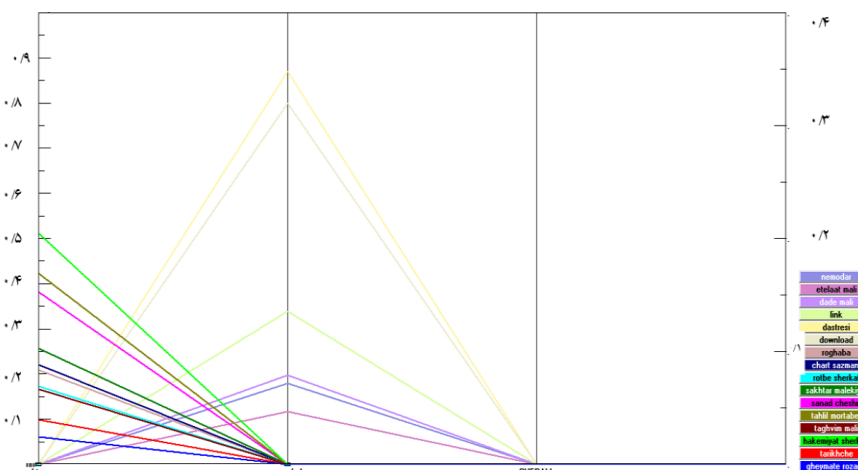
گام سوم: محاسبات شاخص های وارد شده

گام چهارم: تحلیل حساسیت پارامترها

شاخص ها بر روی گزینه های انتخاب بررسی می شود خالی است و از سوی دیگر با توجه به اینکه معیار تصمیم گیری روش چند شاخصه می باشد. در شکل زیر تحلیل حساسیت پارامترها از روش آنالیز حساسیت کارایی ارائه شده است:

در تحلیل حساسیت انجام شده با توجه به اینکه به ارزیابی شاخص های موثر پرداخته شده است و گزینه ای برای انتخاب نداریم لذا در بخش سمت راست منحنی که اثر هر یک از

شکل ۱. تحلیل حساسیت پارامترها از روش آنالیز حساسیت کارایی

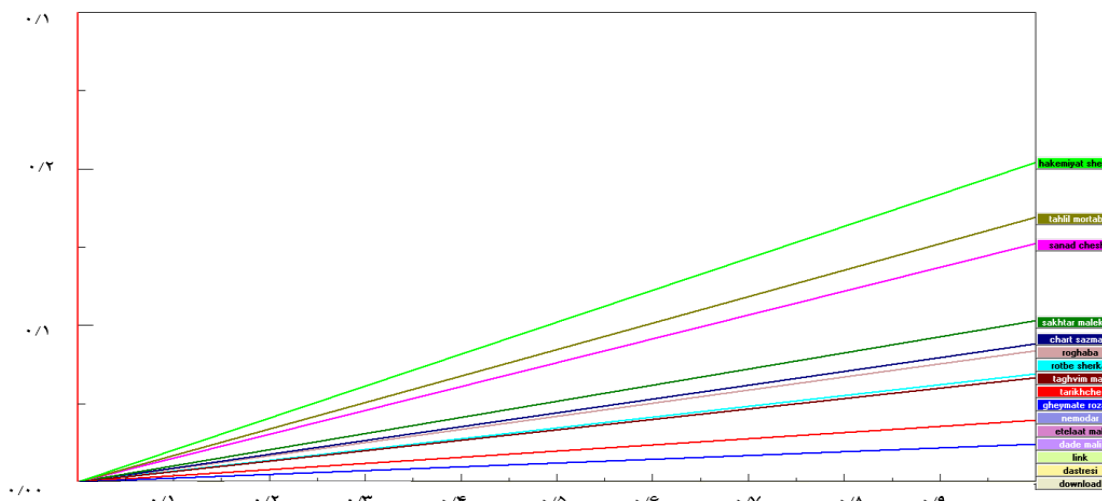
دانلود و یا چاپ اطلاعات مالی با مقدار ۷۸ درصد و مولفه لینک به وب سایت های نهادهای مرتبط با ۳۳ درصد موثرترین شاخص ها در این بعد هستند.

با توجه به مقدار معیارهای بدست آمده فرمول زیر برای ارائه ابزاری جهت ارزشگذاری (امتیاز دهی) کیفیت گزارشگری مالی اینترنتی در تارنمای شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پیشنهاد می گردد:

$$IFR = \beta + 0.16GoMn + 0.13An + 0.10Vio + 0.27Acs + 0.24Dn + 0.10Tr + \varepsilon$$

در شکل زیر تحلیل حساسیت پارامترها ارائه شده است.

با توجه به اینکه دو شاخص اصلی محتوای ارائه و نحوه ارائه در رسیدن به هدف کیفیت گزارشگری مالی اثر دارد و شاخص محتوای ارائه دارای ده زیر شاخص و نحوه ارائه دارای شش شاخص می باشد تحلیل حساسیت شاخص های اصلی انجام گردید که در روش آنالیز حساسیت کارایی مشخص گردید مولفه ارائه معیارهای حاکمیت شرکتی مرتبط با شرکت با مقدار ۵۳ درصد، ارائه تحلیل های مرتبط با شرکت به مقدار ۴۴ درصد و متن سند چشم انداز شرکت به مقدار ۳۸ درصد موثرترین شاخص ها در بعد محتوای ارائه می باشد و از سوی دیگر در شاخص نحوه ارائه مولفه دسترسی آسان به روابط سرمایه گذاران و اطلاعات مالی با مقدار ۸۷ درصد، امکان

شکل ۲. تحلیل حساسیت پارامترها

نتیجه گیری و بحث

امروزه در پی رسوایی‌های مالی نظیر انرون، ورلداکام، پرمالات و اهلدا، اطمینان و اعتماد سرمایه‌گذاران به سیستم‌های گزارشگری مالی ضعیف شده و کیفیت گزارشگری مالی به عنوان یک عامل مهم در تعیین اعتبار و قابلیت اعتماد ارقام گزارش شده مطرح شده است. در نتیجه، تعیین کیفیت اطلاعات حسابداری منتج از سیستم‌های گزارشگری مالی و نتایج حاصل از آن، مورد علاقه سرمایه‌گذاران، مدیران، قانون-گذاران و تدوین‌کنندگان استانداردها قرار گرفته است. هرگونه پژوهش در زمینه نحوه اثرگذاری اطلاعات حسابداری بر طیف وسیع تصمیم‌گیرندگان ذی نفع در شرکت‌ها، به درک بهتر از چگونگی نقش این اطلاعات و ضرورت افشای بیشتر و بهتر آن‌ها کمک می‌کند. از آن‌جا که سهامداران و بستانکاران دو گروه اصلی استفاده‌کننده اطلاعات مالی‌اند و فراهم آوردن اطلاعات مربوط و قابل اتکا برای این دو گروه، از دغدغه‌های اصلی مدیریت و سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری به‌شمار می‌رود، توجه به کیفیت اطلاعات تهیه شده برای این دو گروه ضرورتی خاص دارد. در راستای تحقق اهداف پژوهش، یک سوال اصلی تدوین و به صورت مجزا مورد آزمون قرار گرفت. با توجه به هدف اصلی پژوهش در این قسمت با توجه به تحلیل حساسیت انجام شده به آرایه ابزاری جهت ارزشگذاری (امتیاز دهی) کیفیت گزارشگری مالی اینترنتی در تارنمای شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌پردازیم. با توجه به تحلیل بالا، مولفه‌های موثر بر کیفیت گزارشگری مالی اینترنتی به شرح ذیل می‌باشد.

ارائه و نحوه ارائه در رسیدن به هدف کیفیت گزارشگری مالی اثر دارد و شاخص محتوای ارائه دارای ده زیر شاخص و نحوه ارائه دارای شش شاخص می‌باشد تحلیل حساسیت شاخص‌های اصلی انجام گردید که در روش آنالیز حساسیت کارایی مشخص گردید مولفه ارائه معیارهای حاکمیت شرکتی مرتبط با شرکت با بیشترین مقدار، ارائه تحلیل‌های مرتبط با شرکت در رتبه دوم و متن سند چشم‌انداز شرکت به مقدار ۳۸ درصد موثرترین شاخص‌ها در بعد محتوای ارائه می‌باشد و از سوی دیگر در شاخص نحوه ارائه مولفه دسترسی آسان به روابط سرمایه‌گذاران و اطلاعات مالی با بیشترین مقدار، امکان دانلود و یا چاپ اطلاعات مالی جایگاه دوم و مولفه لینک به وب سایت‌های نهادهای مرتبط با ۳۳ درصد موثرترین شاخص‌ها در این بعد هستند. نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های بنی‌یاسین و همکاران (۲۰۱۶) و پرتیوی و هرمانا^۲ (۲۰۱۵) همسو و یکنواخت می‌باشد.

ردیف	معیار	ضریب	مخفف
۱	معیارهای حاکمیت شرکتی مرتبط با شرکت	۰/۱۶	GoMn
۲	ارائه تحلیل‌های مرتبط با شرکت	۰/۱۳	An
۳	متن سند چشم‌انداز شرکت	۰/۱۰	Vio
۴	دسترسی آسان به روابط سرمایه‌گذاران و اطلاعات مالی	۰/۲۷	Acs
۵	امکان دانلود و یا چاپ اطلاعات مالی	۰/۲۴	Dn
۶	مولفه لینک به وب سایت‌های نهادهای مرتبط	۰/۱۰	Tr

با توجه به مقدار معیارهای بدست آمده فرمول زیر برای

برای تحلیل هدف اصلی سوم پژوهش از تحلیل حساسیت استفاده شده است. با توجه به اینکه دو شاخص اصلی محتوای

ارائه ابزاری جهت ارزشگذاری (امتیاز دهی) کیفیت گزارشگری مالی اینترنتی در تارنمای شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پیشنهاد می گردد:

$$IFR = \beta + 0.16GoMn + 0.13An + 0.10Vio + 0.27Acs + 0.24Dn + 0.10Tr + \varepsilon$$

که در آن:

GoMn: معیارهای حاکمیت شرکتی مرتبط با شرکت

An: ارائه تحلیل های مرتبط با شرکت

Vio: متن سند چشم انداز شرکت

Acs: دسترسی آسان به روابط سرمایه گذاران و اطلاعات مالی

Dn: امکان دانلود و یا چاپ اطلاعات مالی

Tr: مولفه لینک به وب سایت های نهادهای مرتبط

ε: مقدار خطای برآورد

پیشنهادات

وجود امکانات سخت افزاری و نرم افزاری برای گزارشگری مالی از موارد ضروری گزارشگری می باشد که باید در اختیار گزارشگران نیز گذاشته شود تا سایر عوامل مثل روحیه ریسک پذیری، تخصص و بتواند نمود پیدا کند. به عبارتی ساده تر بدون وجود امکانات سخت افزاری و نرم افزاری استفاده از اینترنت نزد گزارشگران مالی، گزارشگری مالی اینترنتی غیرممکن خواهد بود. همچنین گزارشگری مالی اینترنتی نیز برای خود ساختار مناسبی را می طلبد، خواه جداگانه و یا خواه در بطن واحدهای مالی دیگر. عدم ایجاد ساختار متناسب با فعالیت، منجر به شکست آن فعالیت خواهد شد که گزارشگری مالی نیز از این قاعده مستثنی نیست؛ لذا عدم وجود ساختار تشکیلاتی مناسب با آن منجر به عدم گزارشگری مالی اینترنتی می شود و پیروی از روش های سنتی در حال اجرا را قوت می بخشد.

در نهایت، پیشنهادهای علمی زیر برای پژوهش ها آینده ارائه میگردد:

انجام این پژوهش با استفاده از تکنیکها تحلیلی دیگر نظیر ANP، TOPSIS و ... برای اولویت بندی معیارها و مقایسه نتایج آن با تحقیق حاضر.

همچنین توصیه می شود در انجام پژوهش های آینده به منظور کسب اطلاعات دقیق تر و معتبرتر علاوه بر پرسشنامه از سایر ابزار گردآوری اطلاعات مانند مصاحبه با افراد استفاده نمایند. مزایای روش مصاحبه این است که از انعطاف پذیری

بیشتری برخوردار است.

فهرست منابع

- * آذر، عادل و فرجی، حجت، (۱۳۸۱). علم مدیریت فازی، مرکز مطالعات و بهره‌وری ایران، انتشارات اجتماع، ۱۳۸۱.
- * اعتمادی، حسین؛ سپاسی، سحر؛ احمدیان، وحید. (۱۳۹۶). فراتحلیل پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری. پژوهشهای کاربردی در گزارشگری مالی، ۶(۲): ۸۵-۱۳۰.
- * امراللهی، فایزه (۱۳۹۷). بررسی رابطه بین مدیریت سود واقعی و کیفیت گزارشگری مالی در شرکت های با فناوری بالا پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار. پایانامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی.
- * امینی، پیمان و مرادی، فریدون (۱۳۸۶). گزارشگری واحدهای اقتصادی در اینترنت (گزارشگری الکترونیکی). فصلنامه حسابر، شماره ۳۹، صص: ۶۴-۷۱.
- * انور خطیبی، سعید، امیری، فرهاد و مست چمن، ناصر (۱۳۹۳). مقایسه گزارشگری مالی اینترنتی از طریق هایپرلینکها و صورت‌های مالی کاغذی سنتی در قالب ارائه اطلاعات مربوط و نامربوط و اثر آنها بر قضاوت سرمایه‌گذاران. اولین همایش ملی حسابداری، حسابرسی و مدیریت، اصفهان، موسسه آموزش عالی جامی، برگرفته از وبسایت www.civilica.com.
- * پورزمانی، زهرا و سنایی، فاطمه (۱۳۹۰). تأثیر گزارشگری مالی اینترنتی بر قیمت سهام. فصلنامه علمی پژوهشی دانش مالی تحلیل اوراق بهادار، سال ششم، شماره ۱۷.
- * حاجیها، زهره؛ رجب‌دُری، حسین؛ خلیفه شریفی، علی. (۱۳۹۷). بررسی عوامل موثر در تخصیص زمان آموزش استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی. حسابداری مدیریت، ۱۱(۳۸): ۴۷-۵۷.
- * خسروی، علی، ولی پور، هاشم و مرادی، جواد (۱۳۹۳). عوامل موثر گزارشگری اینترنتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. کنفرانس بین‌المللی حسابداری، اقتصاد و مدیریت مالی، تهران، شرکت دانش محور ارتاخه.
- * شمس زاده، باقر؛ زلّقی، حسن؛ امینیان، حامد (۱۳۹۶). آسیب شناسی الگوی کنونی تهیه صورت های مالی و ارائه مدل گزارشگری مالی بر مبنای فعالیت. فصلنامه حسابداری مالی، ۹(۳۶): ۱۲۷-۱۶۰.
- * بیگ مرادی، ناهید و صالحی، مهدی (۱۳۹۱). بررسی

- Council Countries. In 8th Global Islamic Marketing Conference, 4-6.
- * Bani-Yaseen, A. A., Atieh, S. H., & Aledwan, B. A. (2016). The Level of Voluntary Electronic Disclosure in Jordanian Companies and Factors that Influence the Level of this Disclosure: An applied study on Jordanian Companies listed in Amman Stock.
- * Bin Ali Khan, M. N. A., & Bin Ismail, N. A. (2011). The use of disclosure indices in internet financial reporting research. *Journal of Global Business and Economics*, 3(1), 157-173.
- * Bin-Ghanem, H., & Ariff, A. M. (2016). The effect of board of directors and audit committee effectiveness on internet financial reporting: Evidence from gulf co-operation council countries. *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 6(4), 429-448.
- * Bonsón, E., & Escobar, T. (2006). Digital reporting in Eastern Europe: An empirical study *International Journal of Accounting Information Systems*, 7(4), 299-318.
- * Das, S. (2015). An Investigation of Corporate Internet Reporting in an Emerging Economy: A Case Study of Bangladesh. Doctoral thesis, University of Sunderland.
- * Lev, Baruch (2018). The deteriorating usefulness of financial report information and how to reverse it. *Accounting and Business Research*. Volume 48, 2018 - Issue 5. Pages 465-493.
- * Momany, M. T., Al-Shorman, S. A. D. (2006). Web-based voluntary financial reporting of Jordanian companies. *International Review of Business Research Papers*, 2(2). Pp: 127-139.
- * Monter, M., N. Al-Malkawi, H. A., & A. Mahdy, E. (2014). Internet financial reporting in an emerging economy: evidence from Jordan. *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 4(2). Pp: 158-174.
- * Pertiwi, A. D., & Hermana, B. (2015). Comparing Internet Financial Reporting Index Between Bank and Non Bank in Indonesia. *The Journal of Internet Banking and Commerce*.
- * Rahman, Z. D. (2010). The Impact of Internet Financial Reporting on Stock Prices Moderated by Corporate Governance: Evidence from Indonesia Capital Market. [online] http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1576327, accessed on 20/05/2010.
- * Saher A. (2014). The Determinants of Financial Reporting on The Internet: The case of Companies Listed in The Istanbul Stock Exchange. *Research Journal of Finance and Accounting*, 5(8).
- وضعیت گزارشگری مالی اینترنتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. کنفرانس ملی حسابداری، مدیریت مالی و سرمایه‌گذاری، گرگان، دانشگاه جامع علمی کاربردی استان گلستان.
- * عزیز خان، مسعود؛ ایمانی برندق، حمد؛ مردانی، حمید رضا (۱۳۹۴). تاثیر گزارشگری مالی اینترنتی بر حسابرسی فرصتها و چالشها- پژوهش های تجربی حسابداری. شماره ۱۵-۱۳۹۴. ۲۳-۳۷.
- * علی احمدی، سعید؛ سروش یار، افسانه (۱۳۹۵). ارزیابی نقش رویکردهای تدوین استانداردهای حسابداری و تخصص کاری حسابرس بر گزارشگری مالی متهورانه. فصلنامه حسابداری مالی. ۸ (۳۰): ۱۴۳-۱۶۱.
- * کیانی، آیدین و آقایی، محمدعلی. (۱۳۹۵). ارزیابی سودمندی معیارهای اندازه‌گیری کیفیت گزارشگری مالی بر رشد آتی در فرآیند چرخه حیات شرکتها. پژوهشهای کاربردی در گزارشگری مالی، ۵(۲)، ۱۴۳-۱۷۲.
- * گودرزی، احمد؛ بابازاده شیروان، هانی. (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و سررسید بدهیها با کارایی سرمایه‌گذاری در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. حسابداری مدیریت. ۸(۲۷). ۱۰۵-۱۱۷.
- * نوروزی پور، کریم، محمدی، مهدی، علیزاده، نادى. (۱۳۹۰). روندی به سوی گزارشگری مالی الکترونیکی: بررسی تاثیر فناوری اطلاعات بر افشای داوطلبانه اطلاعات شرکت. حسابداری مدیریت 4، (شماره ۴ (پیاپی ۱۱))، ۷۳-۹۲.
- * وکیلی فرد، دکتر حمیدرضا، علی اکبری، مونا. (۱۳۸۸). تاثیر بکارگیری استانداردهای حسابداری بر کیفیت گزارشگری مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. حسابداری مدیریت 2، (شماره ۳ (پیاپی ۳))، ۷۷-۸۷.
- * Ahmed, A. H. (2013). Corporate Internet Reporting in Egypt: Practices and perceptions. Unpublished PhD Thesis, University of Dundee, UK.
- * Ahmed, A. H., Burton, B., & Dunne, T. (2017). The Determinants of Corporate Internet Reporting in Egypt: An Exploratory Analysis. *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 7(1).
- * Ahmed, A. H., Tahat, Y. A., Burton, B. M., & Dunne, T. M. (2015). The value relevance of corporate internet reporting: The case of Egypt. *Advances in Accounting*, 31(2), 188-196.
- * Al-Sartawi, A.M. (2017). The Effect of the Electronic Financial Reporting on the Market Value Added of the Islamic banks in Gulf Cooperation

یادداشتها

¹ IFR

² Lev

³ Bin-Ghanem & Ariff

⁴ Pertiwi & Hermana

⁵ Saher

⁶ Pertiwi & Hermana